

ГАВРИЛО, ЈЕДНИНА МНОЖИНЕ
(Ревизија, визија и илузија)

1.

Портрет Гаврила Принципа ришу и лијепе ријечи разбокорене у кичице метафорике. Гаврило је и литерарни анђео који нас гледа из стилосфере...

2.

„Научним“ визирима ревизионистима из Сарајева, поглед на свијет је скучен, сведен на Башчаршију, као на центар свијета, а интелектуални хоризонт им је у локвици сипиног мастила, којим је написана тужба! Ти „замало-историчари“, накнадни паметари, умрљаних руку и лактова „дрнилом“, катедре историје оснивају за кафанским шанком, библиотеке продају за механе, а уџбенике историје за конобарске блочиће и споменаре пошкропљене капима шербета, амберије и ка(х)ве. Мезећи суџук доколице, исправљају криве Дрине историје и времена, дописујући у споменарским купусарама нову историју свијета по „жељи“ и мјери лицитарског срца, које се на Башчаршији продаје ниподашто – ниже оцабе!

4.

Велики циркус подигнут је на сред Башчаршије! Други пут Први свјетски рат почиње у Сарајеву! Труст кунст-хисторичара замеће „хазардерску“ полемику, научно-мучну ревизију, у којој Учитељицу Живота „обешчашћују“ чауром Принциповог метка! Накнадном експертизом (Принципових снова и визија, дима из цијеви његовог пиштоља), кадије академије, у истражном теферичу, „унапређују“ Гаврила у претечу терориста, у претка Бин Ладена (који

* Новинар, публициста и књижевник из Бање Луке

је, писано је, - виђен у Сарајеву и на Косову, у недавном рату)! Пред вијећем кадија загушених димом из цијеви Гавриловог пиштоља Историја - *Magistra* пада на испиту, јер не зна да је Велики рат привид, виртуелни догађај (одгођај), у којем гине двадесет милиона душа! Кадије, накнадно, приређују прави Први свјетски рат у Сарајеву, како би *Magistru* „преучили“ и „заучили“ – да Велики рат објављује и замеће Принцип, метком који “намигује” Фердинанду. А Миљацка, кад већ тече Сарајевом, односи документарне крпе и закрпе, архивске листине, историјске читанке у којима смо погрешно ратовали и учили о ратовању! Ревизију на академском дивану вијеће кадија ауторизује димом луле доколице. Оптужница потврђује *принципијелни* став – терориста Принцип метком интонира ратни реквијем, окреће инферналне кругове и умноженим метком наоружава зарађене стране!...

5.

У Сарајеву су неколико пута убијени Иво Андрић и Гаврило Принцип! Рушени су мостови са њиховим именом и њихове бронзане бисте. Босна, дакле, не воли своје младобосанце!...

6.

У тренутку атентата, Гаврилову руку са пиштољем држе руке његових пријатеља. „*Сви смо се*“ – пише камарат Доброслав Јевђевић – „*спремали за атентате и сањали о њима...*“ Обарач Гавриловог „браунинга“ шкакље и кажипрсти Милана Миљуша, Драгутина Мраса („пјесника и идеалисте“), Мустафе Голубића (спремао се да у Бечу убије цара), Драге Радовића... „Сарајевски атентат“, пише Јевђевић, „*сакривен је остао не само аустријској него и српској влади*“. То друштво, које је сачињавало „*посебну неутралну републику у квадрату подно садашњих Теразија*“ живјело је „*више од илузија него од хлеба*“. Гаврило репетира пиштољ под императивом једног принципа – „*револуционар не убија човека него идеју*“!... „*Гаврило је гађао феноменално, бацајући све у засенак*.“, извјештава Јевђевић. Ослобађајућа енергија атентатора притајена је и у једном пољупцу! Или, - један пољубац „врши“ атентат на атентатора Принципа: „*Једаред, у сред разговора, неочекивано и без увода – један пољубац, кратак и тврд...*“ (Свједочи, уздишући и облизујући усне, Вукосава Чабриновић, сестра Недељка Чабриновића, Гаврилова велика љубав.)

7.

Сарајевски „(п)атентат“ – примјерено је име ревизионом „теферичу“, чији учесници, унајмљени за нечији рачун, ревидирају атентатора Принципа

у терористу, Бин Ладеновог „инспиратора“! И то под кринком обиљежавања 100-годишњице Великог рата. Ревизори „тужују“ и „судују“ историјској истини, досипају зрњем ка(х)ве пешчаник времена. Објављују, *urbi et orbi*, – Апис лично репетира Принципов пиштољ, подмазује га ракијом, „српским“ дрнчом, и, на челу метка утискује Фердинандово име! (Према кадијским кантарским кукама, у фишек тужбе може се притворити и „пиштољџија“ Браунинг, изумитељ гвозденог једнооког чудовишта, којег „препродаје“ Принципу!) У башчаршијској сеанси гледања у филцан, ревизионари „пуше“ дим из неохлађене цијеви Принциповог пиштоља. Наравно, миришући ревидирају и дим! Академик Матија Бећковић шаље им стиховани телеграм о „малолетном Г. П./ Кога је занело сопствено име и презиме...“ Уљуљкани у своје „научно незнање“, чаркају у семантичку жеру и лирску мезгру телеграма, у чијим су семантичким зонама притајене „шифра“ и одгонетка догађаја. Полажу букет чаура на Фердинандов гроб, и никако да схвате – да се ревизији не може подвргнути занијетост именом и презименом...

8.

Ревизионисти Гаврила избијају и из стопа изливених у бетону! Но, вјечне стопе свједоче у памћењу умјетничког дјела, меморијала (1949) сликара Воје Димитријевића! Али, памти и бетон, како каже Стеван Тонтић у својој пјесми!... Гаврилове стопе крај Миљацке свијетле, и сада, у памћењу као свици, очи која нас гледају из далеких „сфера“ времена. Фалсификатори хисторије, осљењују очи, газе свице и на њихово мјесто утискују неке нове знаке, политиканске пулијице, како би задобили екслузивно право да кормиларе ријеком времена, током историје...

9.

Игоовски речено, окретање столова и филцана у Сарајеву је спирит-сеанса – гатање у талог, телву од барута... У поновољеном чину сарајевског „патентата“ Фердинанд пуца у Гаврила. Премијера поновољеног агента уиграна је током недавног рата предсцена у којима је Принципов мост „преписан“ на Фердинанда! „Оригинална“ форма умиљавања лажи, олагивања истине, историје! Принципов, временом ужарени, метак, врућ оловни кромпир, кадије бацају један другом из руке у руку, опонашајући Гаврилову завичајну игру жиrom, орахом и љешником. Према резултатима ревизије, Гаврилово играње у Обљају је вјжба предстојећег пуцња, интонације Великог рата. „Научници“ језиком звечки и прапораца објављују - жир, орашчић и љешнико, су тешко дјечје наоружање, које најављује смрт...

10.

Хистрионско-хистеријско вијеће намиче Принципу терористичку омчу, проглашава га Бин Ладеном прије Бин Ладена и, накнадно, доказује смртни „принцип“ Гавриловог метка; пуцањ у царевину („крст јој љубим, што рекао Штрбац), која нам је донијела небројена добра, попут милоште слободе. Хистриони-хистериони славе Фердинандову монархију, идеалнију од платоновске „идеалне државе“. Платонове „идеје“ (сјенке сјенки) Фердинанд опредмећује лобањама од којих се праве „сувенири“ царевине, - мастионице, „тинтаре“, попут оне од Жерајићеве лобање. (Жерајић 1910. године, након неуспјелог атентата на цара Франца Јозефа, пуца у гувернера Босне, генерала Варешанина. Није га погодио, па извршава самоубиство. Генерал Варешанин дивљачки шутира Жерајићево тијело. Виктор Ивасјук, зликовац из Украјине, шеф криминалне полиције у Сарајеву, наређује да му од Жерајићеве лобање направе мастионицу, којом се хвалио. Године 1914, показује лобању-мастионицу ухапшеним младобосанцима, и пријети: „Од свих ваших глава направиху овакве тинтаре...“

11.

Вијећници хистерије у оптужби наводе и да је Гаврило вјежбао смрт у змијањском „терористичком центру“, под вођством Петра Кочића, Давида Штрпца и јазавца, који је „устројио“ цара „ћораве царевине“. Све – терорист до терористе, преци терористе Принципа!

12.

У Сарајеву су неколико пута убијени Иво Андрић и Гаврило Принцип! Рушени су мостови са њиховим именом и њихове бронзане бисте. Босна, дакле, не воли своје младобосанце!...

13.

Оптужницу руши Андрић, записом у ђачком дневнику (8. јуна 1912, на дан Јукићевог атентата): *„Како је лепо да се затежу тајни конци дела и буне. Како радосно слутим дане великих дела. И диже се и гори хајдучка крв. Без чедности и доброте и жртава пролази мој живот. Нека живе они који умиру, који умиру по тротоарима онесвешћени од срџбе и барута, болни од срамоте заједничке. Нека живе они који, повучени, ћутљиви у мрачним собама спре-*

мају буну и смишљају увек нове варке. А ја то нисам...” Публициста Коста Димитријевић на вршак пера вијени Андрићеве ријечи: „Покрет који се касније афирмисао под називом ‘Млада Босна’ није имао у почетку то име. Мислим да је тај назив тајној ђачкој организацији, по Кочићевом термину, дао касније Божидар Пурић у ‘Забавнику крфском’ и то по оној италијанској – *La Giovana Italia*’... (*‘Mlada Italija*’)... Да, познавао сам Гаврила Принципа, који је тада писао песме... Не, о Принципу нисам до данас писао, осим што је поменут у роману *‘Госпођица’*... Ето, видите, у Сарајеву је почело са литерарним кружоцима а завршило се атентатом на престолонаследника..., Андрић, у „Вихору“, 1913, пише предскажућу реченицу: „Читаво наше друштво хрче недостојно, само су песници и атентатори будни.“ У грму реченице притајен је Гаврило, будући пјесник и атентатор, који није пуцао да би написао пјесму, него да је други напишу! Писао је пучњем и куршумом слободе. Или, по Андрићу, писао револверском цијеви – „верујући у победу народне ствари“! Андрић је писао „унапријед“, словима, очима реченица, привиђао и предвиђао и ове нове сарајевске „ревизионаре“: „Неки их приказују погрешно, као фанатике, а ја их гледам као одушевљене младиће заљубљене у живот, уметност, науку...” Андрић акцентује неумитност „природног тока историје“, непромјенљивог императива времена, муње трајања, којима не могу ништа крхке трстике ревизије, накнадне истине, „договор(е)не историје“ на дивану „све дуван пушећи“. Гавриловом пиштољу, који је „погледнуо“ Фердинанда, - ништа не може рђом ревизије окована лула доколице, мезетлук историјских чињеница. Опечаћеном „меланхолијом нараштаја“, Гаврилу је „било дато да заокрене кормило историје“ (Андрић, „Идеје“, 1934). Кормилу историје ништа не може камиш луле са дивана, нити филцан пун хистеричног политичког срка?! Према кардиограму реченице, Андрићева ријеч је репетирала и Гаврилово срце, и била велика подршка Гавриловој пробуђеној мисли.

14.

Само је у Босни (која је „нешто треће“, како каже фра Јукић) на трагикомичан начин могуће враћати точак историје као какав дрндави, крњави млински точак. Чин скидања плоче са именом Гаврила Принципа или „заборављање“ улице Принциповог имена говоре – како се на том точку возикају нови „хист(е)риони“ у Сарајеву! „Задато“ суђење завршава се осудом – Принцип је терориста и изазивач Великог рата! Они који знају, знају - рат је раније био планиран; аустро-угарски главари су сиктали на Србију...

15.

Гаврило Принцип је на суђењу говорио „унапријед“, као да је слутио ревизију сарајевског атентата: „Личност престолонаследника као човјека није

код мене играла никакву улогу, него је играло само национално осјећање“. Још само сарајевске „трибунције“, „трибунације“ не знају – да је немогућа ревизија „националног осјећања“; метафизичке снаге, притајене енергије „озрачене“ мишљу, интелектуалне и духовне резонанције и хармоније. И нема ваге која ће измјерити „национални осјећај“. Учесници политичко-спиритуалистичке сеансе на дивану сматрају да је филцан или камиш луле вага за мјерење Принциповог „националног осјећаја“, тежине метка и зрна, трагедије Фердинандове смрти! Комедију ревизије „играју“ они који не знају шта је „национална трагедија“ и „национално осјећање“. Осјећање је лирска вибрација душе, подрхтавање срца, крилаћење мисли. То је сва Гаврилова „оружана спрема“, муниција метафизике из које ће се „извргнути“ метак на смрт. Фердинанд је често говорио о кидању тих жица осјећања малих народа, струна лирике и илирике... Принцип, (и)лирик! Владимир Пиштало, књижевник, професор историје, говори да је Принцип „писао песме под утицајем Волта Витмена“, и наводи један такав витменовски стих, који, изнутра освјетљава његову метафизичку и физичку жељу: „Волео бих да сам живео друге животе. Волео бих да ми се рађа дете.“ Зар је ово рукопис терористе?!

16.

Перо књижевника Тамил Сидјарића „пуца“ на Швабу који нам “веже гајтан око врата... док нам душу не ишћера“. Он у своју реченицу упрће народну ријеч - “нека Јевропа зна да смо и ми народ и да нисмо њена прђија којом ће она подмиривати своје кусуре...“ Сидјарић неколиким реченицама руши оптужбу сарајевских кадија: „Имају двије стопе на обали Миљацке – окренуте су једном будућем цару, и цар је пред њима пао; падало је све што је овамо на силу долазило, а примано све - што је на љубав долазило... Откуд ту Исток на Западу, откуд тај шав два супротна свијета и шта је то – какав је то град, и какав је то човек, и какав је то мрак и откуд у њему оне свијетле стопе крај Миљацке!...“ (Тамил Сидјарић, „Херцег-Босно и твоји градови“)

17.

Ново сарајевско трибунално вијеће репетира Принципов „браунинг“, врши увиђај лета метка у времену, када се слободни пад преображава у слободни лет. У поетском памћењу тај лет метка се преображава у многе форме, а пиштољски пуцањ у галактички, свемирски ехо, у реквијемске и нове химничне ноте...

18.

Према новом погледу на свијет сарајевских кадија кроз куршум хистерије, могућа је, наравно, и ревизија тројанског рата! Ко је крив за почетак рата

– јабука, “беспослени“ олимпијски бози или Парис, који је јабуком “пуцао” у Лијепу Јелену? И је ли “хомеровско питање” (принцип) плагијат поетског памћења историје у “Илијади”?

19.

Гаврилов метак се у лету из лирског језгра преображава у жежено илирско зрно. Тај “златни куршум” (Д. Трифуновић) временом надраста себе у Зеленов „метак“ мултиплициран у времену и простору (апорија); увијек је бесконачна половина половине свеопштег памћења...

20.

У Сарајеву ријеч „ревизија“ није од јуче, а кривотворење историје је опште мјесто. Генерације Андрићевих читача, који прелазе преко мостова од Његових реченица, имају право на тужбу поводом рушења преименовањем у народу званог Принциповог у Фердинандов мост. Медијски телали и таламбаси разгласили су – да је Фердинанд убио Принципа и то из „босанске танцаре“. Кривотворитељска ревизија поводом обиљежавања стогодишњице Великог рата је фуснота оне ревизије из 1994. године (крај јула мјесеца). Која онда ријека тече испод Фердинандовог моста? Миљацка је Принципова ријека... Нова ријека тече – узбрдо! Ревизионисти превиђају многе шетаче бившег Принциповог моста, попадале у воду неке друге ријеке која је, по наредби, потекла испод Фердинандовог моста. Грађани Сарајева сада морају сами себе да “избију” из Принципових стопа и ципела, и да се прогласе неважећим. На Фердинандовом мосту требало би „усјећи“ Јесењинове стихове: ко је љубио (на Принциповом мосту), тај не љуби више (на Фердинандовом мосту)...

21.

Није Фердинанд дошао у Сарајево, као ловац који је убио седам хиљада јелена и четврт милиона птица. („Библиографија“ отешчала патологијом.) И није убијен као крволочни ловац, у ловачком одијелу, него као једна од глава “стоглаве” царевине! Генерални Инспектор оружаних снага у миру, а врховни командант у рату! Гаврило Принцип је пуцао у аустроугарски принцип „једења“ малих народа (попут Срба)... Пуцао у анархију Монархије!

22.

Кристофер Кларк, енглески професор историје на Кембрицу, недавно је своју књигу „Мјесечари – како је Европа кренула у рат 1914“, „лекторисао“,

ревидирао став, ослобађајући Принципа из окова синтагме „терорист и мјесечар“! Кларк пише: „Термин ‚мјесечари‘ је збунио многе, али нисам могао да одолим, то је тако лијепа ријеч...“ Кларк је, коначно, увидио да историја не памти мјесечину и мјесечаре, и да се историја не пише лијепим него истинитим ријечима! Принцип, дакле, није убио Фердинанда мјесечевим рогом под мистичном омамом мјесечине, са крова Шилерове радње, него у по бијела дана, под дањим свјетлом! Историја и мјесечина?! Тежак задатак и за поезију!

23.

Принципови адвокати, у „тиму“ одбране су: Троцки (Гаћиновић му причао о Принципу), Лењин (Троцки му говорио и Гаврилу), Иво Андрић, Милош Црњански, Тин Ујевић, Милан Будимир, Лоренс Дарел (у стих пјесме “Сарајево” ушушкао Принципов метак), Момчило Настасијевић (друг из школске клупе), Ђамил Сијарић...

Бањалука, 15. 03. 2014.